

# PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 15—  
za pol leta . . . . . 7'50  
za četrta leta . . . . . 3'80  
za 1 mesec . . . . . 1'30  
Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravništvo je v  
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem  
rotovžu), pritličje, levo.  
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 25

Ptuj, 21. septembra 1919

I. letnik

## Našemu učiteljstvu.

Dr. Tone Gosak.

Razume se samo po sebi, da je uredba učitelja stara, kakor človeštvo samo. Vedno so bili ljudje, ki so znali več, kakor njihovi sodrugji in so jih podučevali.

V modernem smislu beseda pa se za naše slovensko pleme nahajajo početki učiteljskega stanu kot takega v dobah Marije Terezije in Jožefa II.

Takratna država je nujno rabila uradnikov, ki bi uradovali v jeziku, ki ga ljudstvo razume.

Iz te sebične potrebe države je počelo nastajati v saj deloma slovensko govoreče uradništvo in iz te potrebe se je počel gojiti po šolskih reformah Marije Terezije in Jožefa II. šola narodov jezik. V Ljubljani je bila posebna stolica za slovenščino. Jel je nastajati slovenski učiteljski stan.

Malo zavidanja vredna je bila njegova vloga, ker je bil slabo plačan in ni imel zaslužnega ugleda.

Naše slovensko pleme se je tekom nadaljnih 10 letij polagoma razvijalo iz kmečkega stanu v razne stanove, napredovalo je po omiki, pri čemur gre učiteljstvu seveda velika zasluga. Vendar je še le po novem šolskem zakonu l. 1869 napredoval učiteljski stan kot tak na primerno višino.

Še le sedaj je bilo mogoče dobiti učitelju v družbi mesto, ki mu je po njegovem poklicu že davno pristojalo. V gmotnem oziru je boj trajal naprej ter se je razvijal skozi do zadnje dobe. Mnogo krivice se je v tem oziru godilo nositeljem izobrazbe, ker je pač žalostna resnica ugotovljena po nekem Francozu: „Človeštvo plačuje najboljše tiste ljudi, ki ga morijo“, to so generali v vojni, potem pridejo na vrsto tisti, ki v prav posebnih meri znajo zabavati; to so glasoviti pevci, igralci i. t. d.

Najslabše pa plačuje človeštvo učitelje, profesorje i. t. d., sploh taiste, katerim ima zahvaljevati svojo omiko, s tem svoj napredek in svoje blagostanje.

Vendar smo uverjeni, da bo v Jugoslaviji v tem oziru dotični Francoz moral uvideti svoj zmoto in bo učiteljstvo vsaj razmeroma dobro situirano.

Po svojem političnem prepričanju je učiteljstvo popolnoma naravno kot nositelj omike in napredka bilo vedno v vrstah naprednih strank.

Tako tudi danes v Jugoslaviji. Učiteljstvo tvori naravno organizacijo po vsej državi in ako ta organizacija učinkuje in deluje v sklenjenih vrstah, ima ogromen vpliv na dušo otroka, na odrastle in sploh na vse javno življenje.

Prav izrazito je označil upljiv učitelja nemški general Moltke po bitki pri Sedan z besedami: „Pri Sedan je zmagal nemški učitelj.“

Priznavam, da je imel največji vpliv na me ljudskošolski učitelj, ki ga smatram še danes za najboljšega izmed vseh, ki so me podučevali.

Vabimo in pozivamo gg. učitelje in

učiteljice na sotrudištvo pri javnem delovanju. Pri zadnjih shodih v ptujskem okraju so gg. iz učiteljskega stanu priredili in vodili, v kolikor je to bilo potrebno. Upamo in pričakujemo, da se zgodi to tudi v bodoče.

Vabimo Vas posebno k sotrudištvo pri „Ptujskem listu.“ Korakajmo skupno pri razvoju države in stranke v znamenju dela in napredka.

Upamo in verujemo, da bodete vzgajali jugoslovanski učiteji našo dečo za naš jugoslovanski Sedan, ki nam osvobodi naše brate izpod italjanskega jarma.

## Naše sodstvo.

List „Naš glas“, glasilo centralne zveze glavnih nameščencev v kraljevini SHS prinaša v zadnji številki z dne 15. t. m. jako pomemben članek o našem sodstvu. Članek vgotavlja žalostno dejstvo, da se vsakdo ugiba sodnijske službe; pobegajo od sodnije praktikantje in avskultantje, takorekoč v trumah, uhajajo že tudi sodniki in kmalu bo vrsta na okrajnih sodnikih. Naraščaja nobenega!

Vzrok temu splošnemu begu je slaba plača in slabo napredovanje v sodnijski službi.

Naslikano dejstvo mora s skrbjo navdati vsakega državljana, kateremu je pri srcu blagor domovine, blagor naroda.

Justitia est fundamentum regnorum! Pravica je podlaga vsaki državi. Kdo pa naj štiti pravico, ako ni sodnikov, ki čuvajo, da se zakoni pravično izvajajo.

Dolžnost vsakega iz med nas je, da naznani nedostatke, katere je opazil v javno upravi. Ako se ne pritožujemo javno glede pogrškov, ki se gode v naši državi, se ne bodo razmere nikdar zboljšale. Naša politična uprava gre naprej v istem tiru, kakor se je gibala v stari Avstriji. Politične oblasti se naravnost boje kako zadevo hitro in pa v stvari sami rešiti. „Prošnja se je odstopila v rešitev v Beograd, ali temu in temu oddelku“ to je najbolj priljubljeno reševanje vlog. Da se pri politični oblasti ni nič zboljšalo, tega ne občutimo toliko, ker je bila tudi stara avstrijska politična uprava slaba. Drugače pa je z našimi sodnijami. Priznati moramo, da je bilo Avstrijsko pravosodstvo res izborna. Sodnije so bile splošno s sodniki dobro zasedene. Kako pa danes? Vzemimo Ptuj! Tu je bilo nekdanj devet do deset sodnikov. Ta teden posluje na celem sodišču le še reci in čitaj en sodnik. Vsi drugi so ali odpoklicani v Prekmurje, ali so na dopustu, ali bolani. Stranke prihajajo k sodišču ure in ure hoda, ker so pozvane. Ko pa pridejo na sodnijo, se jim tam reče: „Sodnika nema.“ Je sedaj huje, kakor je bilo ob prevratu, ko so nam pobegnili nemški sodniki. Kako to na ljudi vpliva, si lahko mislimo. Naš kmet mora nehote primerjati razmere, ki so obstojale poprej, z razmerami, kakoršne imamo danes. Nehote mora priti do zaključka, da je bilo še bolje ko so sodili pri sodiščih razni nemčurski sodniki, kakor pa sedaj, ko že kmalu sodnikov ne bo. Pri okrožnem so-

dišču v Mariboru ni bolje. Ker ni sodnikov, traja skoraj leto dni, predno pride do sporne razprave v kaki pravdi.

Po našem mnenju je dolžnost vlade, da se zagotovi v prvi vrsti dobre sodnike. Če se to ne zgodi, se nam je bati, da nastopijo pri nas orientalske razmere. Razširilo se bo nezaupanje v pravico. Ljudje bodo morali seči po samopomoči in ugnezdila se bo splošna korupcija.

## Poziv beguncem in prijateljem naših sotrpinov iz zasedenega ozemlja.

Konstituira se je velevažna akcija za begunce dne 25. septembra t. l. v Ptuju.

Naproša se vse vladne institucije, železnice kot urade, da gredo velikemu zborovanju v vsakem oziru na roko v najaktualnejših vprašanjih beguncem iz po Italjanih zasedenega ozemlja, ter se istovetno vabi in pozivlja vse begunce in njih zastopnike, kakor tudi legionarje, da se v njih lastnem interesu polnoštevilno udeležijo tega zborovanja.

Pozivlja se tudi vsa ona društva in osebe, katere sočustvujejo z obupnim položajem cveta našega naroda, da po možnosti pripomorejo k tem važnim konstitucijam in iste podpirajo v vsakem oziru.

Začetek zborovanja ob 11. uri dopoldne v Mestnem parku v Ptuju. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu, ker politične razmere zahtevajo takojšnjih ukrepov.

Preskrba udeležnikov je v vsakem oziru zagotovljena. Železniška zveza ugodna, — opozarja se vpogledati vozni red radi zveze v Pragerskem.

Za konstitucijo stalnega Narodnega sveta za po Italjanih zasedenega ozemlja.

Tč. Narodni svet v Ptuju.

Dr. Jenko, tč. predsednik Bregant, tč. tajnik

## Slinavka in parkljevka.

Piše dr. Ž. Živinozdravnik Dr. Zavrnik.

Slinavka in parkljevka, poprej tudi sajevec ali kuga na gobcu in parkljeh imenovana, je kužna bolezen dvoparkljarjev združena z mrzlico in razvojem mehurčkov in sledečih vgnid na gobcu, parkljih in vimenu. Kaj je pravzaprav vzrok, oziroma kateri bacil povzroči to bolezen, še ni dognano. Ve se le, da se oprime v prvi vrsti goveda in svinj, potem tudi ovce in koz, le zelo redko tudi mladih psov in maček ter konj.

Okužijo se živali večji del po skupnih napojih in krmi, paši po slinah, ki se cede bolni krm iz gobca. Prenese se po nastelji, posodi, rokah, nogah in obleki ljudi. Tudi perutnina zamore prenašati bolezen.

Prvi znaki bolezni so šepavost ali pa prenehanje žrenja ali vsaj popuščanja v žrenju. Kmalu se začno cediti vlečljive sline iz gobca. Živina stoji pri tem o prestrašenim izrazom oči, na miru na mestu, ali brca z nogami. Počasi začne z gobcom na poseben način mlaskati in oprezno prepsicati. Kmalu se po-

kažejo razni mehurčki v velikosti od leče do oreha ali še večji, ki so napolnjeni z rumeno tekočino. Ti mehurčki razpočijo in namestno ostane vgnida. Vidi se te zuake na gobcu, ob nosnicah, dlesmi, usnici, nebu in na jeziku. Skoro enak razvoj je v razpokljini parkljev, pri čemur morejo noge zato dobo mljiv. Mehurčki se tudi napravijo na vimenu in siskih, ki pa kmalu počijo vsled molze in se kmalu poskrijejo s krastami, kar se tudi hitro zgodi na volčih svinj.

Posledice so zelo neprijetne in hude. Živina zgubi takoj na teži, ni za rabo in mladi naraščaj težko prestopi bolezen. Zlasti pri teletih se rad pridruži želodčno in črevesno vnetje, ki uniči žival. Posebno hudo rado pobere sisajoča praseta. Krave zgube mleko, včasih celo, ali se po ta spremeni v neporabljivo goščo. Druge posledice so si lahko povrženje ali zvrženje brijih, vnetje očesa, srca, popolnoma zguba mleka do naslednjega teleta ter konečno tudi vnetje področja in odpadki roga. V času je bolezen posebno hude vrste, se razvija kakor navadno, da si je peti dan bolša, a 7 do 8 dan se naenkrat poslabša in živinče pogine.

Obvaruje se bolezn, če se ne pride blizu bolanih, se ne goni živina, kje je hodila ali bila gonjena bolena. Svinje se obvarujejo, če je govedo bolno, edino da jih ima le oseba na skrbi, ki nima nobenega opravka z govedom. Posebno je paziti, da ne pridejo svinje blizu gnoja iz okuženih govejih hlevov, se jim ne dajo nekuhanega mleka od obolelih krav. Torej imete svinje v hlevih. Pri tem je važno pa to, da se bolezen prenešena od svinj na govejo živino, lahko naenkrat poveča in postane ostrejša.

Navadno se spremembe na gobcu v 5 do 6 dnevih vgladijo, če se je živino gojilo, ona na parkljih pač trajajo, predno zacelijo, 14 dni do 3 tedne.

Če je enkrat ena živina okužena, je najbolje umetno okužiti vse. Obvarovati se pač ne da, ker je prenos prerastličen, in bolje je da vse živali naenkrat prebole, zlasti pa, ker je bolezen po umetni okužbi malo ležja. Okuži se na ta način, da se s kako krpo rahlo potegne po gobcu obole in s to krpo zdrave močno nadrgne po gobcu zlasto notranjih straneh ustnic.

Bolnikom se mora dati v prvi vrsti mir in znago, ter svežo čisto vodo, da si sami zamorejo v njej gobec prati. Krmiti se mora z mehkiimi krmili, sveže travo, mehko otavo, težko obolenem se dajejo pomije in mlačna ali otrobova voda. Teletom se daje prekuhanu mleko. Nastila bodi mehka in dovolj, v tem obziru priporočam mehah mah ali namočeno — pa ne mokro — žaginje ali najbolje je mul. Gobec se spira z jezihovo vodo, kateri se pridene malo galuna ali malo galicije. Čim manj žere živina, tem večkrat je treba izpirati gobec. Pustiti pa je ona neumnost, ki jo mnogokje najdem, da se muči žival s česnom ali čebulo. Kdor tega ne verjame, naj se enkrat na sebi rane, najboljši primer bi bil takozvani „vuk“ po dolgi hoji, nadrgne s česnom. Rad bi vedel, kako dolgo vrsto vragov ali svetnikov bo na pomoč klical.

Pri izpiranju gobca mora biti previden, ne grabiti za jezik, ker lahko pri tem zdrgne vso slivnico in taka žival mora poginiti. Če ni družega pri roki, zadostuje navadna čista hladna voda, a takrat je treba spirati večkrat na dan. Za parklje se lahko vzame za zmičvanje 2 do 4% lizolova raztopljina, v sili tudi ter in potem se nasiplje z mešanico iz modre galice in oglja. Pri tem se ne sme pozabiti, da se vzame vsacega polovico po tehtnici. Bolje je vzeti premalo galice in preveč oglja, kakor pa narobe. Tudi se lahko napravi majhna jamica, v katero se vlije apnene vode. Črez to jamico se pelje živina, da stopi s parklji v vodo. Mleko je treba na vsak način izmoljiti, surovega se ne sme vživati, ker zamore dobiti tudi človek ta bolezen. Ko se je bolezen obrača na bolje, se ne sme zlasti volov vsaj 14 dni ne rabiti za težje delo. Kakor hitro je bolezen prestala, se živali kmalu popravijo, krave dobe tudi več mleka, vendar ne družijo nikdar one izdatnosti, katero so imeli pred boleznijo.

## Gospodarstvo.

**Bliža se čas trgatve.** Dobro bo, če si omislijo naši vinogradniki in krčmarji pravočasno glivice, ki vzbujajo čisto vrenje, kajti na tak način pospešijo vrenje v moštu in oslabijo v njem druge škodljive glivice, ki povzročajo slabo vrenje. Take dobre glivice, vrsta črešnjevka, se dobivajo na državnem kmetijsko kemičnem poskuševališču in preskuševališču v Mariboru, Vrbanova cesta 33, tudi po poštnem povzetju z navodilom vred. Cevka stane 2 K in zadostuje za polovnjak mošta. Ker je število cevk na zavodu omejeno, se bodo razposiljale le tistim naročnikom, ki se bodo za to pravočasno priglasili. Če cevke poidejo, bo zavod oddajal Hanse nove bučce proti posebni varščini, toda le onim naročnikom, ki stanujejo v Mariboru. Naročilo se mora priglasiti do 15. septembra.

**Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolico.** V tednu od 24. do 30. avgusta 1919 je iskalo dela 27 moških in 10 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 5 moških in 11 ženskih delavnih moči. Posredovanje se je izvršilo 15. V času od 1. januarja do 30. avgusta 1919 je iskalo dela 487 moških in 248 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 540 delavcev in delavk. Posredovanje se je v tem času izvršilo 313. Delo iščejo: 3 ekonomski, 33 polj. delavcev in delavk, 3 rudarji, 5 vrtnarjev, 9 kamnarjev, 1 steklar, 1 opekar, 20 ključavničarjev, kovačev, mehanikov in vajencev, 20 mizarjev, kolarjev, sodarjev, bičarjev in vajencev, 2 usnarja, 1 sedlar, 2 krojača, 2 čevljarkega vajenca, 5 pekovi, 1 sladčičar, 4 mesarji, 1 natakari, 3 stavb. delovodje, 4 zidarji, 1 sobni slikar, 3 strojniki, 1 knjigovodja, 11 trg. sotrudnikov, 12 pis. moči, dninarji, služkinje i. t. d. V delo pa sprejme posredovalnica: 1 polj. pristava, 48 polj. delavcev in delavk, 15 pletarjev, 1 mlinarja, 7 služkinj i. t. d.

**Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolico.** V tednu od 7. do 13. septembra je iskalo dela 51 moških in 10 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 10 moških in 7 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 10. V času od 1. januarja do 13. septembra 1919 je iskalo delo 597 moških in 278 ženskih delavnih moči. Delodajalci pa so iskali 613 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo 368. Delo iščejo: 2 ekonomski, 19 polj. delavcev in delavk, 3 rudarji, 5 vrtnarjev, 9 kamnarjev, 2 glinarja, 15 kovačev, ključavničarjev, mehanikov in šoferjev; 9 mizarjev, kolarjev, bičarjev, 4 usnarje, sedlarji, vrvarji, 19 krojačev in šivilj, 6 pekovi, 3 mesarji, 2 mlinarja, 2 stavb. delov. 4 zidarji, 1 sobni slikar, 1 tesar, 4 strojniki, 5 vratarjev in urad. slug, 8 trg. sotrudnikov, 95 dninar in dninaric, 12 pis. moči, 26 služkinj, 23 ključ vaj. 15 meh. vaj. 20 miz. vaj. 1 mes. vajenec, 6. čevlj. vaj. 20 vaj. šivilj. V delo pa sprejme podružnica: 1 polj. pristava, 53 polj. delavcev in delavk, 14 pletarjev, 1 mlinarja, 1 strojnika, 2 pek. vaj. 7 služkinj itd.

## Dopisi.

**Zveze kmetijskih društev in podružnic v ptujskem okraju.** V ptujskem okraju imamo že veliko kmetijskih podružnic in eno kmetijsko društvo v Ptuj. Na sedeže vsake župnije bi morala biti kmetijska podružnica, da bi potem kmetovalci lažje in ceneje dobavili svoje potrebščine. Ker je le komaj deset podružnic ustanovljenih, bo treba še kakih osem ustanoviti, da se tako zadosti krajevnim potrebam. Vse te podružnice bi naj bile zvezane med seboj. Ustanoviti je Zvezo kmetijskih podružnic, na čelo te zveze pa naj stopi Kmetijsko društvo v Ptuj. To društvo je že dosedaj v veliki meri preskrbovalo za celi okraj razne potrebščine, posebno kmetijske stroje in gnojila. Ako bi tedaj to društvo v imenu „Zveze“ dobavilo vso blago in ga razpečevalo potom „Zvezi“ družinih podružnic na kmetovalce, bi se dosegel vse-

stransko zadovoljiv uspeh in ustreglo zahtevam. Iz tega vzroka je priporočati, da se skličejo načelstva že ustanovljenih kmetijskih podružnic z načelstvom Kmetijskega društva v kratkem na Ptuj k posvetovanju radi ustanovitve. Okrajne zastop ptujski je za tako „Zvezo“ namenil znesek nad K 16000.— podporo. Člani podružnic se naj že sedaj doma posvetujejo o tej „Zvezi“ ter določijo odposlance na ustanovno zborovanje. Da je treba „Zvezo“ takoj ustanoviti, je razlog ta, da se morajo kmalu izvršiti naročila za umetna gnojila in potem vsa druga sredstva, ki so potrebna kmetovalcem in vinogradnikom. Posebno glede galice in žvepla za prihodnje leto bo treba pravočasno skrbeti, da ne bomo ostali praznih rok. Najbolje bi bilo, da Kmetijsko društvo in podružnica v Ptuj skličejo takšno zborovanje in izvršita vse priprave. Gotovo se bo tega zborovanja udeležila tudi Slov. kmetijska družba v Ljubljani in Zadružna zveza v Celju po svojih odposlancih, ki bi nam dali marsikaka potrebna navodila, člani podružnic pa jim izročili svoje goreče želje v izpolnitev. Le na ta način, ako bo med kmetovalci in kmetijskimi društvi (podružnicami) upostavljena najožja vez medsebojnega zblizanja in podpiranja, bo kmetovalec na zemljišču lahko izvrševal svojo težko delo.

**Zaročil se je v nedeljo dne 14. t. m. g.** Janko Vučak, najemnik obče znane in priljubljene slovenske kavarne „Balkan“ v Ptuj, z gospodično Tončko Sprocharjevo, hčerko pokojnega usnarja g. Sprocharja. Mlademu paru iskrene častitke in obilo sreče v bodočnost.

**Mesto vencev na krsto umrlega Mihe Brenčiča** je darovalo Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici 100 K in sicer za invalidni sklad 50 K in za Ciril-Methodovo družbo 50 K; Cvahte-Brenčič iz Celja pa 50 K Dijaški kuhinji v Ptuj.

**Tapage nocturne.** V Prešernovi ulici se skoraj vsak teden enkrat pripeti, da se speče meščanstvo prebudi iz sladkega spanja. Razni ljudje imajo to navado, da z neko posebno brezbriznostjo pojo, vriskajo, ko že navadno vse spi. V noči od 17. do 18. sept. se je zopet ob 2. uri pojavila glasna družba, ki je prekinila ponočni počitek, lahko rečem večini, če ne vsem. Slišati je bilo, da so bili v tej družbi celo pripadniki intelgentnih slojev. Kar se gospoda v svoji lahkomišelnosti gotovo ne zaveda dalekosežnosti sličnega početja, hočem brez pardona na vse strani iste deloma navesti. Skrajna brezobzirnost je kogarkoli spraviti ob ponočni počitek, katerega rabi vsak neobhodno in ki je brezpogojno potreben za delo naslednjega dne. Človek zbujen ob 2. uri ponoči navadno potem ne zaspi več. Mogoče se bo kdo tolažil s tem, da je delal neprilike le nemškemu delu prebivalstva. Ne glede na to, da je slišno početje neplemenito in nelojalno, pa so prizadeti s to nameravo tudi pošteni Slovenci. Drugič se pa daje s takim razgrajanjem slab vzgled nižjimi slojem, ki še potem raji ni upravičeno delajo take ekscese. Stražnikom se pa jemlje tako moč in avtoriteta; skratka vzgaja se anarhizem. Če se pa slično početje strinja z idejo Jugoslovanstva, Sokolstva in „Svete vojske“ pa si naj odgovori vsak sam; pač pa en sam akt take lahkomišelnosti izjalovi žaljen uspeh daljšega intenzivnega delovanja. Sicer pa ne vem, kakšen duševen preobrat bi se moral izvršiti, predno bi mi kot pripadniku učiteljskega stanu prišlo na um, da bi sred noči v mestni ulici pel in vpil kot Tevtonec oz. samo, da bi s slično družbo šel. To sem hotel povedati, ker vem da govorim iz srca mnogih in ker me pri tem vodi samo misel za dobro narodno stvar naj si mi po tem kdor zameri ali ne. Franc Šegula.

**Poverjeništvu za pravosodje v Ljubljani.** Svoječasno je bilo v Ptuj devet sodnikov, sedaj pa pet. Kako bi moglo pet sodnikov to delo opraviti pri tako veliki sodnji je seveda uganka, ki ostane nerazrešena. Poslušajmo pa dalje. Od teh 5 sodnikov je sedaj eden na dopustu in odide po dopustu tudi iz Ptuja. Drugi je prestavljen v Prekmurje. Tretji je bolan. Razprave so odpadle. Stran-





ke poklinjajo, ker ne morejo odpraviti. V Mariboru je en civilni senat premalo, dočim v Celju razpisujejo civilne razprave že 14 dni po tožbenem odgovoru se bodo v Mariboru vršile razprave, za katere je sedaj I. narok baje še le prihodnjo pomlad. Ako se človek huduje dobi pravilen odgovor, da naj poverjeništa za pravosodje da še sodnikov za eden senat v Mariboru. A v Mariboru stroj vendar kolikor toliko funkcijonira. V Ptujju se more ustaviti, ako ne pride takoj prav izdatna pomoč. Prosimo nujne odpomoči, ker bodemo drugače zelo hudi.

**Kopalni red za parno kopelj.** Mestni sosvet je v svoji seji dne 16. t. m. sklenil, da se z ozirom na potrebe kmečkega prebivalstva silene sledeči kopalni red za parno kopelj ob delavnikih: Dopoldne ob 8—10 uri zjutraj za ženske od 10—12 uri za moške. Popoldan ob delavnikih od 1/2 14—1/2 16 uri za ženske, od 1/2 16—18 uri za moške. Ob nedeljah od 8—10 uri za ženske, od 10—12 uri za moške.

**Državno pravištvo v Mariboru.** Znani Jožef Ornič je dne 22. novembra 1918 odposlal znesek po K 55.000.— iz mestne hranilnice v Ptujju v Gradec. Ta znesek je nabral Ornič kot župan mesta Ptujja za sezidanje sirotišnice v Ptujju. Pretežno se nahaja v tej svoti slovenski denar. Zbirka po K 55.000.— je bila last mestne občine ptujjske. Mi vabimo državno pravištvo prav vljudno, da se živo zanima za vprašanje, je li dejanje Orničovo ne spada pod kak § k. z. in to vkljub temu, da je dejanje storil Jožef Ornič? . .

**Mestni sosvet je razpustil** dosedanje gremijalne in nemške trgovske in obrtne nadaljevalne šole v Ptujju ter sklenil ustanovitev novih. Mestna občina je prevzela tretino stroškov.

**Pred kolodvarom v Ptujju** postavi Josip Gajser, zasebnik na Hajdini čeden lesen šotor v katerem bo točil pijače in prodajal živila.

**Vpisovanje v mestno glasbeno šolo** se vrši 22. in 23. septembra od 8. do 12. ure v dijaškem domu II. nadstropje. Prošnje za znižanje šolnine se sprejemajo pri vpisovanju, tam se zvedo tudi vse druge podrobnosti glede učnih pripomočkov, razdelitve ur i. dr. Redni pouk se prične 25. septembra.

**Sv. Barbara v Halozah.** Naš grozd zori pod žarki toplega solnca, nastalo je poletje, pozno, a vendar. Kdor je ohranil pred prejšnjimi nesrečami grozdja, še lahko upa, na prilično dobro kapljico. Naše Haloze se še nadejajo. Kmečkih ljudi smo videli preteklo nedeljo pri sokolskem zletu polovico. S tem je poka: zelo kmečko ljudstvo, da se zanima za telovadbo sokolstva sploh ter živi s Ptujčani skupno duševno življenje. Tako je prav.

**Neprevidno ravnanje pri nabasanju samokresa.** Dne 26. avgusta t. l. popoldne je 21-letna posestnika hči na Humu Katarina Sever pri nabasanju samokresa v sobi tako neprevidno ravnala, da se je taisti nepričakovano sprošil in jo smrtno v prsa zadel.

**Utonila se je** dne 15. avgusta t. l. opoldne 83-letna prevžitkarica Marija Plohl v Koračiču, občine Sv. Tomaž, ko je šla k neki mlaki blizu stanovanja si obraz zmočiti vsled omedlosti padla v taisto in utonila.

**Ragoznica pri Ptujju.** Med najlepše prireditve, ki sem jih kedaj videl na deželi spada srčkana veselica prirejena na Bračičevem vrtu. Vse kar smo videli, slišali jedli in pili vse je bilo izborno. Priznanje prirediteljem gg. Bračiču, Haladeji, dijakom, cenjenim damam in vsem, ki so pomogli, da je spela ta veselica tako sijajno.

**Jurovci. Pregarja na nas živinska kuga.** Prosimo oblasti, da storijo kar koli mogoče, da se ustavi. Živimo pač v strašni dobi. Vojska, kuga prej neprestan dež, in v Belgradu niso pustili g. dr. Korošec in drugi, da bi naši poslanci koristno delovali.

**Sv. Urban.** Z veseljem čujemo, da so bili naši kmečki fantje najbolj slikovita in najlepša skupina pri sprevedu na sokolskem sletu. Bilo nas je tudi drugih Urbančanov v Ptujju in smo s ponosom gledali naše mlade korenjake na čilib konjih. Vsem nam ostane ta dan, še prav posebno radi tega v najlepšem spominu.

**Začetek šolskega leta 1919/1920** na mestnih ljudskih in meščanskih šolah v Ptujju. **Vpisovanje:** V mestne ljudske in meščanske šole v Ptujju se vrši v ponedeljek dne 22. septembra 1919 dopoldne od 8.—12. uri in sicer: 1. Za slov. ljudsko šolo v šolski pisarni v poslopju „Mladike.“ 2. Za nem. ljudsko šolo v šolski pisarni v šolskem poslopju. Sprejemajo se le otroci iz mestnega šolskega okoliša. Vsakdo je primoran se zglašiti. 3. Za deško meščansko šolo v prostoru 1. razreda v poslopju nemške ljudske šole. 4. Za deklško meščansko šolo v šolski pisarni v poslopju „Mladike.“ Dne 23. sept. ob 8. uri je začetna šolska sv. maša v mestni cerkvi. Dne 24. septembra se prične z rednim šolskim poukom.

### Najnovejše vesti.

**Mirovna konferenca.** Sporazum na naše stroške. LDU. Pariz, 17. septembra. (Dun. K. U.). Časopisi pišejo v splošnem ugodno za D' Annunzija. „Eclair“ meni, da so Francija, Anglija in Italija že sklenile odgovor glede Jadranskega morja, po katerem pripadejo Reka, Zader in nekateri otoki Italiji, med tem ko pridejo pristanišče in železniške zveze z Reko pod kontrolo zveze narodov. Manjka še odgovor iz Washingtona.

**Mrtva zveza narodov.** LDU. Pariz, 16. septembra. (Dun. KU.) Polkovnik House, ki je prišel sem iz Londona in postal zopet član ameriške mirovne delegacije, se je izrazil, da se predpriprave za zvezo narodov toliko časa ne bodo nadaljevale, dokler ameriški senat mirovne pogodbe ne sprejme, oziroma ne odkloni.

**Anglija dobila mandat, da užene d'Annunzia.** Ldu. Lugano, 17. septembra. Vrhovni zavezniški svet, ki se je na svoji včerajšnji seji bavil z reškimi dogodki, je v soglasju z vsemi zastopniki ententnih držav poveril Angliji nalogo, da nastopi proti d'Annunziu. Danes ali jutri bo odplulo večje število angleških vojnih ladij proti Reki, da napravi konec d'Annunzijevi pustolovščini.

**Reka.** Bakar, 17. septembra. Položaj na Reki je nespremenjen. Mesto obvladajo še vedno d'Annunziovce čete, vendar pa se po-

javljajo že znaki omahovanja. General Gandolfo, kateremu je poverila italijanska vlada nalogo, da vpostavi v mestu red in mir, je pozval v posebnem proglasu uporne vojake, da se vrnejo k svojim oddelkom. Najbrže se bo pokoril temu povelju tudi d'Annunzio sam. Vznemirjenje med jugoslovanskim prebivalstvom Reke in Sušaka narašča vedno bolj, ker se vsi boje, da bodo začeli vojaki pred svojim odhodom pleniti.

**Retirada.** Bakar, 17. septembra. Vsled poziva generala Gandolfa se vračajo italijanske pobunjene čete k svojim posadkam. Zdi se, da se bo d'Annunzio pokoril povelju. Pri Hrvatih vlada bojazen, da bi sedaj mogli priti na Reko ojačeni deli redovite italijanske vojske. Znani italijanaš Gotardi, tajnik reške trgvske zbornice, ki je v Consiglio Nazionale učinil mnogo prevar, je pobegnil v Sicilijo. Med italijanaši vlada velika pobitost. Italijanska vlada je prevzela odgovornost, da vzpostavi na Reki red. Zato je dela pobujnenim vojakom ultimatum do četrtega o polnoči.

**LDU. Beograd, 18. septembra.** Veliki transporti sladkorja za Jugoslavijo, naročenih iz Amerike, so došli v Dubrovnik in na Reko. Te dni se prične odpošiljanje sladkorja na pokrajinske oblasti v svrhu potrebne razdelitve.

**Griža** se pojavlja v celi Sloveniji, Občinstvo se opozarja, da ne uživa surovega sadja, ne zelenjave, razen iz zanesljivo zdravih krajev. — Največja nevarnost za obolenje na griži pa je slaba pitna voda, zato naj slavno občinstvo pije samo zdravilni „Tempelvrelec“ iz naše Rogaške Slatine.

## V najem se vzame

gostilna, zemljišče ali sploh kako podjetje.

➡ Ponudbe na upravnishvo l'sta. ⬅

## Naznanilo!

### Urar Karl Ackermann

v mestnem gledaškem poslopju v Ptujju  
je otvoril zopet svojo delavnico za popravo ur, in se priporoča svojim cenjenim odjemalcem. Delo izvršuje po solidnih cenah.

# Griža

se pojavlja v celi Sloveniji. Občinstvo se opozarja, da ne uživa surovega sadja, ne zelenjave, razen iz zanesljivo zdravih krajev. Največja nevarnost za obolenje na griži pa je slaba pitna voda, zato slavno občinstvo pije samo zdravilni „Tempelvrelec“ iz naše Rogaške Slatine.

# Kupujem suhe gobe (jurčke) in namizno sadje

vsako množino. — Ponudbe naj se pošljejo:

## Jos. Rohrmann, Ptuj, Truberjeva ul. 4.

# Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

Delniška glavica 15.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Rezervni fondi nad 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3%  
brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¼% čistih.

☒ Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ☒  
☒ Izvršuje vse bančne transakcije. ☒

## Primešaji Mastin v krmu

Da krmo živina, kokoši, pure, goske lažje prebavijo, da je potem meso in mast za uživanje boljše, da je tvoritev jajc in mleka boljše, se primeša krmu enkrat na teden ena pest MASTIN-A. 5 zavitev Mastin-a zadostuje za odgojo in rejo enega vola, krave, svinje, konja za 6 mesecev. Mastin je dobil največje odlikovanje v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Na tisoče gospodarjev cenil in kupuje ponovno Mastin. Ako ga nima lekarnar ali tvoj trgovec, piši potem z dopisnico po 5 zavitev Mastina za 17 kr. 50 v priložnosti na: **Lekarno Trnkoczi v Ljubljani**, Kranjsko katera, z vsako pošto razpošilja naročila na vse strani sveta.

**GARJE** srbečico, kraste, lišaje

uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. — Po pošti 7 K poštne prosto.

Prodaja in razpošilja s pošto

**lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.**

**Brata Vošnjak, Ptuj**

trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Goveji in telečji boks, chevreaux, .: podplati, notranje in zgornje usnje, usnje za konjsko opravo.

Elegantni boks-calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, dreta, platno.

**Čedna mlada deklica,** ki zna prati, likati in malo šivati se sprejme od 1. oktobra naprej pri gosp. pl. Uiblagger, Breg pri Ptuj.

## Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke 6 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev prašek proti ušem v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—, Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

## Rogaška Slatina.

**Tempel vrelec:** Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

**Styria vrelec:** Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

**Donati vrelec:** Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoridom itd.

**Rogaška Slatina** je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh **alkalično-saliničnih rudninsko-kislih slatin** najbogatejša na ogljikovi kislini.

Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživiljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

**Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna, mineralna voda,**

**katera nima nikda slabega okusa ali duha.**

Ravnateljstvo državnega zdravilišča **Rogaška Slatina.**

Kavarna 'Balkan' v Ptuj.

**Pozor! Pozor!**

Naznanja p. n. občinstvu, da se vrši od sedaj naprej vsak večer

**koncert**

ptujske mestne godbe.

Cene zmerne! Vstopnina prosta!

Za obilen obisk priporoča

Janko Vučak, kavarnar.

## Ena mula

jako močna z prego vred in

štiri 12 tednov stari prasci

se prodajo ravno tako tudi zimske jabolke, (mašancker in rambur) od 50 kil naprej.

Vpraša se v Ptuj, Prešernova ulica 38.

## Izjava.

Lastnoročno podpisana Aloizija Smole, zas. v Ptuj izjavlja globoko obžalovanje, da sem gdč. Ivici Strehar raznesla neresmčne vesti. Nimam niti najmanjšega razloga dvomiti, o njeni poštenosti in ponašanju. Plačam stroške ter objavo v „Ptujskem listu.“

Zahvaljujem se za odstop od tožbe.

Ptuj, dne 17. avgusta 1919.

Luise Smole.

# FRANJO ČUČEK, PTUJ

veletrgovina z vinom

priporoča vsakovrstna vina, haložka, posebno zavrčka in ljutomerska, kakor tudi izvenštajerska po dnevni cenah.

Prodaja se v posameznih sodih in na cele vagone in sicer v sodih kupčevih, ali pa se sodi za pošiljatev posodijo.

Istotako priporoča svojo zalogo **desk** in vsakovrstnega **rezanega lesa**, dalje **cementa**, apna in premoga.